

Twee families – J.J. Cremer

geschreven in september 1854. Verblijfplaats van het handschrift is niet bekend.

1e druk in: Zedelijk en geschiedkundig album (in proza en poëzie) ter bevordering van kennis en deugd bij jongelieden. Deventer: Ruting & Vermandel, 1855. 1^e deel. p. 145-170.

2e druk in: Almanak voor de jeugd, voor 1859. Onder redactie van A. Ising. Amsterdam: H.J. van Kesteren, 1859. p. 55-86.

3e druk in: Keur van nuttige en aangename mengelingen, in proza en poëzij, door beroemde Vaderlandsche letterkundigen. Amsterdam: G.M. van Gelder, [1860.] p. 145-170.

4e druk in: Novellen en vertellingen: een winternacht [... et al]. Leiden: A.W. Sijthoff, [ca. 1887].
6e druk. dl. 2. p. 10-23. Vijftig-cents-editie, nr. 20.

5e druk in: Kleine vertellingen. Fabriekskind en werkman. Leiden: D. Noothoven van Goor, 1878.
p. 10-23. Romantische werken, dl 3.

6e druk in: Novellen en vertellingen: een winternacht [... et al]. Leiden: A.W. Sijthoff, [1887-1888].
6e druk. dl. 2. p. 10-23. Romantische werken.

7e druk in: Novellen en vertellingen: een winternacht [... et al]. Leiden: A.W. Sijthoff, [1888]. 7e
druk. dl. 2. p. 10-23. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

8e druk in: Novellen en vertellingen: een winternacht [... et al]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij,
[ca. 1890]. 7e druk. dl. 2. p. 10-23. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

9e druk in: Novellen en vertellingen: een winternacht [... et. al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's
uitgeversmij, [ca. 1917]. p. 10-23. 7e druk. Romantische werken. (Blauwe serie).

10e druk in: Novellen en vertellingen: een winternacht [... et. al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's
uitgeversmij, [ca. 1917]. p. 10-23. 7e druk. Romantische werken. (Rode serie).

Zedelijk en geschiedkundig album 1855:

TWEE FAMILIES.

»NANCY, NANCY, wat doet ge daar weder? Hebt gij 't niet onthouden wat ik u zoo dikwijls zeide, weet gij niet, dat ik het verfoei, dat lezen van zotte romans en van al dat ijdel gesnor. Wat is dat nu weder voor een werk, dat ge daar hebt? Zeker....»

»1812. van Relstab, lieve Pa.» viel NANCY haren vader in de rede. »LOUIS MERDIL heeft het mij ter lezing aanbevolen. Het is een geschiedkundig werk; tijdens NAPOLEONS strijd tegen Rusland.»

»Tegen Rusland! wel dat is verregaande,» riep de vader toornig. »Moet ge daar nog van lezen. Geloof ge dan uw vader niet meer, NANCY? Heb ik dan niet met mijn eigen oogen alles gezien wat daar is voorgevallen, heb ik niet alles meegemaakt tot in Moskou toe, heb ik daar niet honderd malen van verhaald, van het uitmarcheren af, tot aan de retraite toe! Moest ge daar nog van lezen.....? Laat zien dat vod en schaam je wat.»

»Maar Papa....!» zeide NANCY, het boek gevende. »Ik dacht....»

7

Slottekst in de uitgave van 1855:

170

TWEE FAMILIES.

dierbaren vader — hij had haar opgevoed met ware liefde, en vatbaar gemaakt voor stillen vrede en voor wezenlijk geluk.

En nu, lieve lezer of lezeres, leest gij alleen om u te vermaken, dan hebben wij, zoo u althans dit verhaal beviel, maar ten halve onze bedoeling bereikt; leest gij om nuttig bezig te zijn, dan zult ge toch uit deze bladen wel iets geleerd hebben. Doe er uw voordeel mede. Dank God in de eerste plaats, dat hij u zulke degelijke en liefhebbende ouders of opvoeders schonk, die u doen onderwijzen en tot het goede vermanen en wanneer ge dezen avond te bedde gaat, bid dan en bid het ook morgen avond en zoo iederen avond — maar vergeet het niet: »Vader leer mij naar uwon wil te handelen, en sterk en bewaar mijne ouders (of opvoeders) opdat ze mij nog vele jaren op het goede pad tot leidlieden mogen zijn.»

September 1854.

J. J. CREMER.

Slottekst in de uitgave van 1878:

gevonden; maar, dankbaar omarmde zij hem en had haar opgevoed met ware liefde, en vatbaar gemaakt voor stillen vrede en wezenlijk geluk.

Toen er een paar dagen na de begrafenis van den jongen Merdal waren verlopen, en de oude kolonel met zijn Nancy nog eens van de vreemde opvoeding der rijke Merdals sprak, toen zei de oude heer, terwijl hij zijn kleinen Pieter op de knie deed rijden: „Daar zou een schoon en leerrijk verhaal van te schrijven zijn Nansje.”

En Nancy, het aardige vrouwtje, zag den braven vader zacht glimlachend aan, en fluisterde hem toe: „Dus als mijn lieve Pieter groot is papaatje, niewaar, dan zal hij wél een verhaal mogen lezen, als het maar schoon en maar leerrijk is.”

Twee families.

Een introductie in een opvoedkundige vertelling uit 1855 van J.J. Cremer.

www.jacobcremer.nl
april 2024

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 27 april 2024.